

Заклучения и препоръки на Първата работна комисия /Състоянието на Съдебната власт/

Маракеш, 17 октомври 2018 г., 61-ва годишна среща на Международната съдийска асоциация

Преамбюл

Свободата на словото е важна ценност, която безусловно се подкрепя от съдиите. Критикуването на съдебната система е сериозен проблем, който може да доведе до тежки последици за доверието в институциите на държавата и по този начин в устоите на демократичното общество, основано на върховенството на правото. Критика, която е несправедлива, подвеждаща или антидемократична не трябва да се осъществява от правителствата или от медиите поради рисковете, които тя представлява за запазването на независима и необвързана политически съдебна власт.

Тази работна комисия отправя средните заключения и препоръки:

Критика срещу съдебната власт

1. Неуместно е изпълнителната или законодателната власт на държавното управление да отправят критики срещу съдебната власт, когато подобни коментари се правят преди окончателното произнасяне от страна на съда.
2. Безотговорно е изпълнителната или законодателната власт на държавното управление да водят атаки срещу съдебната власт, които поставят под съмнение легитимността на съдилищата или техните решения.
3. Медиите трябва да гарантират, че медийните публикации за съдебната власт са честни и балансирани, зачитащи ролята на съда като независима власт в системата на държавното управление и защитаващи неприкосновеността на личния живот и безопасността на отделните съдии.
4. Несправедливата критика срещу съдиите, отправена в социалните медии, особено когато съдържа заплахи и неосъществени обиди срещу съдии и други, свързани с функционирането на правната система, не трябва да се толерира.

Стъпки, които могат да бъдат предприети, за да се отговори на подобни критики

5. Заемащите ръководни позиции съдии, съдийските сдружения, адвокатските колегии и други представителни органи на правните професии трябва да продължат да дават силен отговор на всяка критика, която поставя под риск независимостта на съдебната власт, разделението на властите или която се явява неуместна по друг начин.
6. Представителите на медиите и длъжностните лица също трябва да предприемат стъпки за защита на съдебната власт срещу неоснователни атаки. Трябва да има етични кодекси за всички отговорни действащи лица: политици, преса и доставчици на социални медии.
7. Легитимната критика на съдебната власт трябва да се основава на действителните факти по случая; да се избягва употребата на оскърбителен или провокативен език; да се избягват лични нападки и инсинуации срещу отделни физически лица.

Мерки за свеждане до минимум на несправедливите критики

8. Трябва да се насърчава принципът на откритото правосъдие. Всички съдебни зали трябва да бъдат отворени за обществеността и всички съдебни решения трябва да бъдат обществено достъпни, освен ако не се налага обратното, за да се осигури безопасността, сигурността или защитата на страните, пострадалите или свидетели.

9. Съдебните решения трябва да бъдат написани на ясен език и особено за важни и представляващи значителен интерес дела, да бъдат придружени от кратко резюме на основните факти и изводите на съда по случая.

10. Съдилищата трябва да имат определен служител за връзка с пресата и представител на съдебна власт, обучени в отношенията с медиите, за да бъде осигурен обменът на информация, разпространение на съответните материали и обслужване на медийните запитвания по начин, който насърчава честното и балансирано отразяване, но и защитава независимостта на съда.

11. Трябва да има по-всеобхватни програми за обществен образователен процес, свързани с ролята и значението на съдебната система, особено насочени към важността на независимостта на съдебната власт и аполитичния характер на решаването на съдебните спорове. Съдиите, например, трябва да говорят в училищата, да канят децата в съда, за да видят как работи съдията и да предприемат други стъпки, за да показват, че те са в досег с обществото, а не стоят отдалечени от него.

12. В някои юрисдикции може да е уместно да се разшири обхватът на отговорността и правните средства за защита срещу неуважение към съда, при обстоятелства, при които съответните публикации са очевидно неуместни и други средства за защита не съществуват.

13. Съдиите трябва да бъдат обучени в разбирането на медиите и как най-добре да общуват с тях. Трябва да има редовно взаимодействие с медиите и с широката общественост, за да бъде разяснявана функцията на съдебната власт.